

Література:

1. Должанський І.З., Загорна Т.О. Конкурентоспроможність підприємства: навчальний посібник. Київ: Центр навчальної літератури, 2021. 384 с.
2. Кухарук А., Змітрович Д. Формування конкурентних переваг підприємства з урахуванням положень концепції сталого розвитку. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. Вип. 15. Ч. 2. С. 46-48.
3. Новоселецький О.М. Моделювання стійкості функціонування підприємства з урахуванням ризику: автореф. дис. ... канд. екон. наук. Держ. вищ. навч. закл. «Київ. нац. екон. ун-т ім. В. Гетьмана». Київ, 2018. 18 с.
4. Пакулін С. Управління сталим розвитком сучасного підприємства. *Електронний науковий журнал*. 2016. № 8. С. 200-217.

ВИКОРИСТАННЯ ФОРСАЙТІВ У ЄВРОПЕЙСЬКІЙ ПРАКТИЦІ УПРАВЛІННЯ ПРОСТОРОВИМ РОЗВИТКОМ

Коваленко А.О., доктор економічних наук,
старший науковий співробітник,
Інститут демографії та проблем якості життя
НАН України, м. Київ, Україна

У європейській практиці управління просторовим розвитком широко використовуються такі інноваційні інструменти стратегічного планування, як *форсайти* – набір інтерактивних процедур довгострокового передбачення, який включає постійний багатосторонній діалог експертів, стейкхолдерів, громадськості тощо. На сьогодні вони можуть слугувати одним з продуктивних інструментів наукового передбачення для забезпечення просторового розвитку [1, с. 38].

Вступ до процедур форсайту, його організацію та методи, а також технологічний форсайт у дії, зокрема, на національному, наднаціональному, субнаціональному (регіональному) рівнях і на рівні компанії висвітлено у класичному, одному з перших, керівництві з технологічного форсайту Всесвітньої організації з промислового розвитку ООН (ЮНІДО) 2005 року (у 2-х ч.) [2].

Стратегічний форсайт сьогодні відіграє ключову роль у сприянні виробленню політики Європейського Союзу, спрямованої на майбутнє, забезпечуючи ґрунтування короткострокових ініціатив на довгостроковій перспективі. Це яскраво відображено у Звіті зі стратегічного форсайту «Стратегічний форсайт – проектування курсу

на більш стійку Європу» Європейської комісії, де висвітлено механізми впровадження стратегічного прогнозування (форсайту) у розробку політики Європейського Союзу та порядок денний стратегічного форсайту [3].

В одній з перших вітчизняних праць за ред. М. З. Згуровського було розглянуто методологію та виконано комплекс робіт з передбачення (форсайту) розвитку майбутньої економіки України на середньостроковому і довгостроковому (2020-2030 роки) часових горизонтах і з використанням методу Делфі виявлено головні кластери нової економіки України, які можуть забезпечити успішну інтеграцію країни до міжнародної кооперації праці [4].

На думку окремих дослідників, форсайт-проект сталого розвитку виступає як проєктивний інструмент для формування певною мірою альтернативних стратегічних напрямів соціально-економічного та інноваційного розвитку; являє собою дієвий інструмент попереджувального управління розвитком економічних систем. Його важливість обумовлюється здатністю інтегрувати алгоритми різних методів прогнозування і технології програмування з підходами стратегічного управління розвитком різномасштабних територіальних утворень з урахуванням інтересів багатьох стейкхолдерів [5, с. 4].

Отже, процедура форсайту може застосовуватись як один з продуктивних інструментів наукового передбачення для забезпечення просторового розвитку. Перспективи подальших досліджень у цьому напрямі полягають у розробленні конкретних процедур форсайту з метою використання у практиці управління просторовим розвитком та повоєнного відновлення України.

Література:

1. Коваленко А.О. Стратегічне планування сталого розвитку України. К. : ПрофКнига, 2018. 424 с.
2. Unido technology foresight manual. Volume 1. Organization and Methods. Vienna: UNIDO, 2005. 246 p.
3. 2020 Strategic Foresight Report: Strategic foresight – charting the course towards a more resilient europe. Brussels: European commission, 2020. 41 p.
4. Форсайт економіки України: середньостроковий (2015-2020 роки) і довгостроковий (2020-2030 роки) часові горизонти / наук. кер. проєкту акад. НАН України М.З. Згуровський. Київ : НТУУ «КПІ», 2015. 136 с.
5. Бистряков І.К., Клиновий Д.В., Коржунова Н.В. Форсайт-підхід до організації та фінансування сталого господарювання. *Економіка України*. 2022. № 4. С. 3-27. DOI: <https://doi.org/10.15407/economyukr.2022.04.003>